

ÚS DE LA DOCUMENTACIÓ COM A MÈTODE D'AVALUACIÓ A
L'ESCOLA BRESSOL

*USE OF DOCUMENTATION AS A METHOD OF EVALUATION IN
NURSERY SCHOOLS*

Xènia González Funes

Treball Final de Grau

Montserrat Calbó Angrill

4^t Curs

2021-2022

Grau de Mestre d'Educació Infantil

Facultat d'Educació i Psicologia

Universitat de Girona

«Sólo hay que mirar los niños y aprender a verlos... sólo así podremos saber algo más, no sólo de ellos, sino también de nosotros».

Meritxell Bonàs

ÍNDEX

1. Resum del contingut /abstract	Pàg. 4
2. Introducció	Pàg. 5
3. Marc teòric	Pàg. 6
3.1 L'escolta com a eina de documentació	Pàg. 7
3.2 L'observació com a eina de documentació	Pàg. 8
3.3 La documentació com a eina d'avaluació	Pàg. 9
4. Mètode	Pàg. 9
4.1 Objectius i hipòtesis	Pàg. 10
4.2 Participants i context d'aplicació	Pàg. 11
4.3 Metodologia de la recerca	Pàg. 12
4.3.1 Tècniques de recollida d'informació	Pàg. 12
4.3.2 Disseny i procediment de la recerca	Pàg. 13
5. Resultats	Pàg. 15
6. Discussió i conclusions	Pàg. 20
7. Referències documentals	Pàg. 26
8. Annexos	Pàg. 27
8.1 Annex 1: Resum de la unitat didàctica del pràcticum 2	Pàg. 27
8.2 Annex 2: Altres exemples de documentació	Pàg. 33

1. Resum del contingut

En el present treball apareix la documentació com a mètode d'avaluació de les instal·lacions artístiques dutes a terme durant les pràctiques. Partint dels articles facilitats per l'escola i la informació cercada he fet una documentació dels aprenentatges i descobriments dels infants de P1. L'escola on he realitzat l'estada també utilitza el mètode de la documentació, i per aquesta raó creia convenient treballar sobre el tema. Com a principal eina he utilitzat fotografies i vídeos de l'experiència dels infants i cites d'autors rellevants. Com a resultat he creat exemples de com seria una bona documentació del progrés dels infants a l'aula i he analitzat per què és una eina d'avaluació adequada.

Paraules clau: instal·lacions artístiques, escola bressol, documentació, materials, avaluació, observació.

Abstract

In this project, documentation is used as a method for evaluating the artistic installations carried out during the practical sessions. Based on the articles provided by the school and the information researched, I have made a documentation of the learning and discoveries of the P1 children. The school where I did my internship also uses the documentation method, and for this reason I thought it was a good idea to work on the subject. As a main tool I used photographs and videos of the children's experience and quotes from relevant authors. As a result, I have created examples of what a good documentation of children's progress in the classroom would look like and I have analysed why it is a suitable evaluation tool.

Keywords: art installations, nursery school, documentation, materials, evaluation, observation.

2. Introducció

Des que som petits, d'una manera o altra som avaluats per l'escola, les famílies, el nostre entorn... Però, no sempre aquestes formes d'avaluació s'adapten a les necessitats bàsiques dels infants i al seu desenvolupament integral. Per aquesta raó, existeixen mètodes d'avaluació que no es basen en qualificar sinó en analitzar unes accions o fets de forma precisa i detinguda, per descriure i extreure uns resultats. La documentació és una eina que ens permet conèixer (Bonàs, 2006), i per això, he escollit la documentació com a objecte d'estudi.

Aquesta investigació sorgeix perquè els infants de P1 de l'escola bressol el Patufet, estan en un moment del seu desenvolupament on volen descobrir, experimentar i manipular tot el que tenen al seu abast. Per saber si aquestes interaccions aporten informació positiva pel seu creixement físic i psicològic es necessita alguna forma d'avaluació.

Per tant, aquest l'estudi s'enfoca en descobrir amb què i com puc avaluar les instal·lacions artístiques realitzades a l'escola bressol amb els infants d'entre un i dos anys, i mostrar com i per què la documentació és una bona eina d'avaluació.

Per poder iniciar aquest estudi, he cercat diversos articles referents a la temàtica escollida, i l'escola m'ha facilitat informació sobre la documentació per fonamentar una base teòrica i tenir les primeres nocions per poder actuar. En aquest cas, l'observació, l'escolta i la constància són alguns dels ítems més importants, per poder extreure l'anàlisi de les interaccions dels infants (Silvente, 2019).

Amb les dades de les accions observades i plasmades en el diari de camp i la llibreta de notes, i les fotografies i vídeos realitzats, he començat a sintetitzar informació i a crear la documentació que apareix tant a resultats com a l'annex 2.

Així doncs, per una banda l'estudi explora com es fa una bona documentació, i com aquesta s'enfoca quasi inevitablement a la interpretació i la valoració dels processos i accions dels infants. Per altra banda, tracta d'entendre com es pot definir l'avaluació dels infants de 0 a 3 anys i per què la documentació és una manera molt sensible i pertinent de desenvolupar-la.

Aquestes documentacions, realitzades pel cas en concret, exposen alguns processos d'aprenentatge i habilitats obtingudes a través de la manipulació dels materials de les instal·lacions. Seguidament, s'assoleixen uns resultats que són molt pròxims a la realitat, però la interpretació òbviament podria variar segons la persona que elabora la documentació i l'anàlisi d'aquestes dades.

Amb tots aquests resultats tant escrits com observats, es crea la documentació i s'avaluen els infants, l'escola i el mateix entorn. També, en la realitat del context escolar, aquestes documentacions s'acaben exposant a llocs visibles de l'escola, perquè les famílies puguin sentir-se part de l'escola i entendre sobre la identitat d'aquesta.

A continuació, plasmaré com he executat la documentació a partir de les observacions, vídeos, imatges i notes dels descobriments dels infants a l'aula i com aquestes documentacions són positives i pràctiques com a mètode d'avaluació dels infants del primer cicle d'infantil. Cada documentació és única i està basada en aprenentatges diferents i propis dels infants de l'aula.

3. Marc teòric

Documentar. A primera vista sembla un simple verb, comú en l'ofici dels reporters, periodistes, científics... Però documentar és més que això; és una acció que, fent referència a l'escola, comporta plasmar totes les vivències i experiències d'aprenentatge dels infants. Hoyuelos (2007), exposa que «documentar significa deixar constància estètica i narrada de manera visual, audiovisual i escrita d'una

tasca realitzada» (p.5). Bonàs (2006), afegeix que la documentació «és una eina imprescindible per seguir l'afany dels infants per conèixer i entendre». Per tant, tots dos autors estan d'acord amb el fet que la documentació és un mitjà per representar els aprenentatges i descobriments dels infants a través de vídeos, imatges, cartells, etc. Però, això no és tot, la documentació serveix perquè tant mestres com infants puguem donar veu i fer visibles els processos educatius i els seus resultats davant les famílies, els alumnes i nosaltres mateixos. També, és una forma de comunicar al públic la identitat de l'escola, la manera de fer, els trets característics... perquè es pugui conèixer com és l'escola en tots els seus àmbits.

Un altre tema a tractar és que la documentació no vol dir fer fotografies. Hoyuelos (2012) defensa que «la documentació no es limita a fer visibles les coses que ja existeixen, sinó que fa existir les coses sobretot perquè les fa visibles i, per tant, possibles» (p.7). Amb aquesta cita, hem de tenir en compte que les imatges extretes han d'explicar coses, i nosaltres hem de saber interpretar-les. És veritat que la interpretació que fem ha de ser pròxima a la visió de l'infant. És a dir, un infant pot estar pujant a sobre d'un tronc tallat, i nosaltres pensar: Ostres! Està pujant! Però, el que ens interessa és tot l'esforç que hi ha darrere. Ha pujat sol?, com ha pujat?, ha demanat ajuda?, ha buscat alternatives?, és el primer cop que puja?... Ens hem de preguntar moltes coses per saber la importància d'aquesta acció. Seguidament, hem de fotografiar de forma acurada i precisa aquestes accions, fixant-nos en els plans, perquè les imatges ens donin missatges i així, puguem documentar aquesta experiència. En obtenir la documentació, és adient exposar-la a l'entrada de l'escola o a les aules perquè les famílies puguin visionar-les i comentar-les, i els infants es puguin reconèixer i veure la seva evolució.

3.1 L'escolta com a eina de documentació

Per poder plantejar una bona documentació i poder-la iniciar, hem de tenir en compte diversos aspectes del nostre entorn com és el cas de l'escolta. Silvente (2019), mostra uns punts essencials a seguir per poder extreure la màxima utilitat

a la nostra escolta i saber que implica: «respectar i sentir-se respectat, establir diàlegs, comprensió i enteniment, ambient receptiu, estar present, tenir temps i donar temps, ser curiosos/es i reconèixer el dret dels infants a ser escoltats» (p.4). Tots aquests ítems volen plasmar el valor que té per nosaltres i pels infants poder ser escoltats i valorats. Sentir ho fem diàriament, però escoltar comporta posar tota la nostra atenció al que volem aconseguir.

Per dur a terme una documentació sincera, hem de posar atenció a les converses dels infants i al que ens comuniquen en el nostre dia a dia, per així, poder adonar-nos i poder atendre a les seves necessitats tal com aprendre dels seus aprenentatges. A més, és una forma per tal que ens sentin propers a ells i es trobin en un entorn de confiança. L'escolta és necessària perquè els infants puguin crear un vincle amb els educadors i puguin créixer com a persones capaces. Per tant, si no oferim aquest recurs, difícilment podrem construir una bona documentació i sobretot, que representi la realitat de l'escola.

3.2 L'observació com a eina de documentació

Un altre aspecte a tenir en compte per a la creació de la documentació és l'observació. Observar és una acció que es realitza diàriament a l'aula, per tenir presents totes les vivències de l'aula. «Observar ens permet conèixer» (Davoli, 2009, p.14).

L'autora Silvente (2019) inclou que «un buen proceso de observación, nos permite captar aquellas cosas que interesan a los niños y los motiva, así como sus necesidades. De esta manera podemos darles respuesta de la mejor manera posible» (p.5). Mirar és una acció que fem a totes hores, però observar requereix més atenció, tal com escoltar. Per tant, quan volem adquirir alguna informació o algun coneixement hem d'observar. És important nodrir-nos del que ens envolta, i ser persones observadores i analítiques, per així, poder informar-nos del que tenim tant a l'aula com a l'entorn. És crucial, observar i fer-se preguntes per saber

com són els infants, quines són les seves necessitats i els seus interessos, que i com experimenten, etc. Amb la informació obtinguda a partir de la vista, podem idear com fer aquesta documentació i que incloure, per així obtenir un resultat útil.

3.3 La documentació com a eina d'avaluació

Anteriorment, he exposat el que és la documentació i perquè ens serveix en una aula. Però, també, té altres funcions com és el cas de l'avaluació. Segons la Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació (2015):

El paper de l'avaluació és clau; quan els infants inicien un procés de descoberta, quan experimenten amb un material o materials nous, quan apareix un repte cognitiu o motriu a l'aula i els menuts s'hi enfronten; tots aquests moments són excepcionals per identificar els seus coneixements previs, les seves estructures de pensament, les estratègies que posen en joc per entomar el repte... (p.11).

Així doncs, la documentació és un bon recurs per poder deixar constància del desenvolupament dels infants i així, saber en quin moment evolutiu es troben. També, és una manera de visibilitzar, a partir dels vídeos i les imatges captades, els descobriments i reptes que els infants realitzen. Un punt important és que les imatges o les proves audiovisuals, han de comunicar, i per aquesta raó, els educadors/es hem de seleccionar la informació que volem mostrar, ja que de vegades pensem que totes les accions que fan els infants són importants, i ho són, però hem de saber què observar, i com plasmar-lo, per exposar la tria i aprendre sobre ella. Tots hem de ser avaluats d'una forma o altra, de manera global i individual, per saber en quin moment ens trobem de la nostra evolució. Tot i això, hi ha maneres de fer-ho i un dels recursos més interessants que he volgut tractar és la documentació.

4. Mètode

Tal com he exposat anteriorment, la documentació de les vivències a l'aula és molt important per visualitzar, interpretar i avaluar el desenvolupament dels processos d'aprenentatge dels infants. Així doncs, vaig dur a terme una unitat

didàctica al pràcticum 2 (vegeu annex 1), per explorar quins aprenentatges es podien extreure a partir de les instal·lacions i les reaccions dels infants de P1. En aquest estudi vull realitzar i analitzar la documentació d'aquest procés i explorar com funciona com a eina d'avaluació de l'experiència de les instal·lacions. A l'escola bressol, molts infants no tenen vocabulari i no et poden expressar quins són els seus aprenentatges o descobriments, i per aquesta raó vull fer visibles les seves accions i experimentacions, per crear una documentació que faci recull d'aquests aprenentatges.

4.1 Objectius i hipòtesis

Després de conèixer l'escola, haver fet una unitat didàctica i haver treballat sobre la informació plasmada al marc teòric, les preguntes que em sorgeixen sobre la documentació són:

- Que haig d'observar i analitzar per extreure uns ítems per la documentació?
- De quina forma puc avaluar les instal·lacions dutes a terme?

Per tant, els primers objectius que sorgeixen d'aquestes preguntes i que haig de tenir en compte són:

- Cercar i identificar les pautes a seguir per dur a terme la documentació.
- Analitzar la documentació com a eina d'avaluació de les instal·lacions.

Així doncs, a través de les preguntes realitzades i els objectius remarcats, vull exposar les hipòtesis que em sorgeixen.

La primera pregunta fa referència als punts clau de la documentació. Com a hipòtesi principal, considero que per poder crear una bona documentació haig d'observar i analitzar les interaccions dels infants seguint unes pautes. Aquestes pautes s'han de basar en no observar-ho tot, sinó analitzar accions concretes de les quals puguem extreure un aprenentatge, fotografiar-les o gravar-les, per així, valorar-les de forma precisa i poder dur a terme la part avaluativa.

A la segona pregunta sobre la forma d'avaluar les activitats, una de les hipòtesis plantejades és la documentació. Els infants són petits i molts mètodes d'avaluació no s'adapten al seu desenvolupament. Per tant, la documentació pot ser una bona manera d'adquirir informació i poder documentar els resultats i aprenentatges de les instal·lacions dutes a terme. A més, es poden exposar a l'aula i a l'escola perquè tothom estigui al cas dels descobriments dels infants (tant famílies com el col·lectiu escolar).

4.2 Participants i context d'aplicació

En relació amb els participants i el context d'aplicació, són 13 alumnes de P1 que formen part de la classe dels Lliris. La major part dels infants són empadronats a Hostalric, on està ubicada l'escola bressol el Patufet, i la resta són infants dels pobles propers com Fogars, Gaserans, etc. Aquesta escola és cèntrica, i, per tant, té al voltant parcs, forns de pa, perruqueries, llibreries, etc., cosa que facilita que els infants puguin reconèixer el seu entorn i començar a crear petites autonomies. Pel que fa a la diversitat cultural n'hi ha molt poca tant a l'aula com a l'escola, i el nivell socioeconòmic és mitjà-alt.

Els infants han patit l'època Covid-19, i, per tant, molts aspectes es veuen reflectits en la forma de relacionar-se. També, hi ha alguns infants que no parlen, i altres que comencen a tenir vocabulari. Tot i això, es fan entendre i saben expressar-se de forma oberta amb sons o gestos. En relació amb la forma de ser global, són molt moguts, amb molta energia i amb ganes de provar tot tipus d'activitats. Els agrada molt fer propostes d'art (com pintures, plastilina, aliments sòlids...) i manipular masses (però sense que siguin gaire líquides). També, juguen molt amb les teles i els mocadors, i amb els objectes que pengen del sostre.

L'aula és petita, però conté el mobiliari necessari: un lavabo amb pica-banyera i vàters, dues portes grans (una amb accés directe al pati, i una altra que connecta amb l'aula de P2) i mobles i materials que canvien cada mes o mes i mig. La mestra fa propostes d'espai cada poc temps, ja que els infants estan en un moment d'aprenentatge i exploració constant, i quan la mestra troba que els materials ja han fet la seva feina, els canvia per uns altres, i torna a remodelar la classe. D'aquesta manera els infants no s'avorreixen i poden manipular coses diferents.

Un altre punt important és que l'escola no té una programació concreta sinó que treballa a partir de propostes, per aquesta raó tant horaris com activitats són flexibles. Segueixen aquesta metodologia per poder-se adaptar a les necessitats bàsiques dels infants i poder-se centrar en el seu desenvolupament.

4.3 Metodologia de la recerca

La metodologia que he seguit per poder plantejar aquest treball ha sigut la qualitativa, ja que no faig ús de dades numèriques, ni segueixo unes pautes estrictament tancades ni previstes. La forma de recollir informació no és estadística, simplement es basa en l'observació no estructurada, en la revisió de documents, en la discussió amb altres persones o grups, etc. (Hernández, 2014). Per tant, per dur a terme aquesta investigació, la principal eina és l'observació i descripció posterior d'aquestes interaccions dels infants, per així, classificar la informació i poder dur a terme la documentació.

4.3.1 Tècniques de recollida d'informació

Per poder dur a terme la recollida d'informació i realitzar la recerca per, posteriorment, configurar la documentació, he usat les eines i tècniques següents:

- He fet enregistraments de les interaccions amb els materials i l'entorn, de les accions realitzades pels infants, de les paraules o frases, gestos, cares i

posicions corporals, moviments amb els quals s'expressaven... A partir de les fotografies i els vídeos duts a terme amb el consentiment de les famílies. He seguit les pautes d' Hoyuelos (2012) i Davoli (2009) de com fer fotografies clares i precises.

- He usat el diari de camp per escriure les experiències diàries i tenir idees de com s'expressen els infants i perquè executen segons quines accions.

- Amb l'ajuda d'una llibreta i un llapis he escrit allò a tenir en compte en relació amb les instal·lacions per saber què observar o que pot cridar-me l'atenció a l'hora de crear la documentació, tal com exposa l'autora Silvente (2019).

4.3.2 Disseny i procediment de la recerca

Per poder dissenyar i realitzar aquesta recerca, he organitzat en tres fases el procediment, per així, facilitar la seva execució i explicació per aquest informe.

- a) *Coneixements previs i diagnosi.* La primera fase de la investigació es basa en la coneixença dels participants i el seu entorn. Per tant, una de les primeres accions que he dut a terme és l'observació diària de les interaccions, manipulacions i experimentacions dels infants en el seu dia a dia. Amb aquesta observació, he pogut obtenir informació de com són els infants i quins són els seus interessos davant els estímuls de l'aula. Aquestes dades les he anat redactant en el diari de camp i en una llibreta de mà per tenir constància de les meves observacions i reflexions. També, he fet ús de l'experiència de la mestra de l'aula, ja que li he fet preguntes per obtenir respostes de la forma d'actuar d'alguns infants. Aquesta és una part molt important de la investigació, ja que amb l'observació es pot adquirir molta informació sobre l'entorn i, per tant, saber com aconseguir el que volem treballar. En aquest cas m'ha servit com a forma d'exploració i coneixença, i com a introducció a la meua unitat didàctica.

- b) *Disseny de les propostes i observació de l'experiència pràctica.* La segona fase de la investigació ha sigut dissenyar i crear unes instal·lacions artístiques (vegeu annex 1, resum de la unitat didàctica del pràcticum 2), per a poder observar les interaccions anteriors en un espai delimitat i amb uns materials concrets. Aquesta intervenció s'ha dut a terme durant quatre dies a l'aula de P1. Les activitats han tingut una durada d'una hora diària aproximadament, pel que jo no he deixat de recollir dades en tot moment. Fins i tot, en acabar les propostes, seguia pendent dels moviments dels infants, ja que molts d'aquests es relacionaven amb les instal·lacions amb les que feia poc que havien experimentat. Per saber què recollir i com recollir-ho, he seguit les instruccions de Silvente (2019), on exposa que ens hem de centrar en el que volem observar, usar instruments útils i saber per a què volem aquesta documentació i sobretot a qui mostrar-li. Aquesta part és la més important, ja que amb la informació de la primera fase, i les observacions extretes per l'educadora, s'han de començar a fer hipòtesis sobre les accions dels infants i les seves reaccions davant les instal·lacions. Per així, extreure'n l'anàlisi que s'exposarà a la documentació. Seguidament, s'exposa la teoria sintetitzada i les teories plantejades davant de l'equip de mestres per tenir una altra perspectiva sobre les experimentacions dels infants.
- c) *Documentació i avaluació.* La tercera fase es centra en la tria i creació de la documentació amb la informació adquirida tant en l'àmbit fotogràfic com en l'àmbit redactat, per a una posterior avaluació. En aquest moment, amb l'opinió de les mestres, i les teories clares, es classifiquen les imatges i/o vídeos, i es relacionen amb informació externa relacionada amb aquella acció (articles, oracions...) i amb l'explicació de l'educadora del que l'infant aconseguia en aquell instant. En realitzar aquesta documentació, s'introdueix l'avaluació. És a dir, s'avalua l'acció realitzada en la imatge per saber si s'ha assolit, en quin moment evolutiu es troba l'infant, si es

requereix fer un canvi a l'aula o en la metodologia educativa, etc. Aquesta documentació és una eina per poder plasmar el dia a dia dels infants, els reptes assolits, i els aprenentatges adquirits. És un bon recurs pels infants de l'escola bressol, ja que la parla és mínima, però les expressions són altes. Per tant, aquesta comunicació pot ser recíproca i els mestres podem saber com analitzar als infants per poder-los avaluar.

A més, no només és un bon mètode d'avaluació, sinó que ens ajuda a que les famílies puguin tenir constància del que duen a terme els infants a l'escola, de que els i les alumnes són capaços/es de realitzar qualsevol cosa, i que aquestes accions són el principi d'un nou aprenentatge. D'aquesta manera, les famílies es senten més acollides i que formen part del projecte de l'escola. Un altre aspecte positiu és que plasmar aquesta documentació a l'aula o l'escola, fa que els infants es reconeixin i a mesura que vagin creixent puguin veure el seu desenvolupament i assoliment per sentir-se satisfets.

5. Resultats

Les documentacions següents s'han dut a terme per avaluar les instal·lacions i els coneixements adquirits dels infants. En primer lloc, es presenten algunes de les documentacions creades com a eina d'avaluació. En segon lloc, s'analitzen aquestes documentacions des de dues perspectives: quines pautes o idees he seguit per observar les interaccions i crear la documentació, i també, la seva funció com a eina d'avaluació i observació dels processos d'aprenentatge dels infants.

Documentació 1: la descoberta

La següent documentació conté tres imatges que mostren a un infant manipulant un CD. En aquestes imatges es pot observar l'acció principal que és ficar el dit pel forat del CD, però no el rerefons. L'infant va estar experimentant amb cadascun dels dits per intentar ficar-los per allà, fins que un li va entrar. A més, aquesta experimentació la va dur a terme amb diversos materials, i amb CD's de diversos colors, per veure si l'acció que havia aconseguit, la podia reproduir amb altres objectes. He posat la meua atenció en aquesta manipulació i

La gran meta de l'educació no és el coneixement, sinó l'acció.
Herbert Spencer

En L. experimenta amb els CD's, i troba un forat. Després de diversos intents, troba que un dels dits de la mà sí que hi cap pel forat. En adonar-se'n, reclama la meua atenció per ensenyar-me el seu assoliment.

en aquest infant, ja que és un infant molt nerviós, i poques vegades està assegut fent alguna cosa. Per aquesta raó, em vaig centrar en el que estava intentant realitzar i com ho va aconseguir. També, vaig poder valorar que quan s'ho pren com un repte, ell posa tota la seva atenció per intentar superar-lo.

Les pautes que he seguit per dur a terme aquesta avaluació, han sigut:

- L'observació prèvia dels infants, per escollir «què mirar, en què fixar-me».
- L'observació pròxima i constant.
- L'actitud de guia (intenta-ho tu, que pots)
- L'escolta activa, per poder estar present en les paraules i comentaris de les accions.
- La redacció escrita de les accions o comentaris.

La documentació és una bona eina d'avaluació, ja que gràcies a aquestes imatges he pogut valorar aspectes i actituds de l'infant que potser amb un altre mètode d'avaluació no hauria vist. Per exemple, la concentració; aquest infant ha estat durant 15 minuts aproximadament, quiet, explorant els CD's i les seves funcions, sense mostrar cap tipus de nerviosisme. A més, la seva atenció ha estat fixa en fer un descobriment concret, en superar un obstacle. Un altre aspecte que he valorat, ha sigut l'ajuda; en cap moment ha demanat ajuda, simplement em mirava perquè jo li fes un gest d'aprovació, de què ho està fent bé. Finalment, la satisfacció és un ítem que també vaig poder observar per part de l'infant. Quan va aconseguir posar el dit pel forat, la gesticulació de la cara va ser molt maca, ja que va mostrar una cara de descans i alegria com: ho he aconseguit! Per tant, aquesta documentació em va ajudar a veure altres actituds de l'infant que potser, amb una altra forma d'avaluació no l'hauria reconegut.

Documentació 2: l'ajut sense paraules

La C. i en R. es troben ficats en una capsa. La C. demana ajuda per sortir d'aquesta fent un crit. En aquell moment, arriba en J. amb en P. i entre l'esforç i ganes dels dos aconsegueixen obrir la capsa i salvar els seus companys/es. No han necessitat cap tipus de paraula, per saber que els seus companys/es necessitaven "ajuda".

Educar la ment sense educar el cor, no és educació en absolut.
Aristòtil

En la documentació exposada apareixen dues imatges amb quatre alumnes, dos a dins de la capsa i dos a fora. En aquestes imatges es pot veure com a primera vista sembla que els infants estan jugant i passant-s'ho d'allò més bé. Però, després d'estar analitzant i observant la situació durant una estona, puc afirmar que això no és el que va passar. Tal com exposo a la documentació, dos infants es van ficar a dins de la capsa, però es van adonar que no podien sortir. La nena va fer un crit i dos infants van venir corrent a la seva salvació. Van apropar-se i van obrir les pestanyes de la capsa perquè poguessin treure el cap. Les pautes que vaig seguir per analitzar la situació van ser les mateixes que he anomenat anteriorment a la documentació 1.

Amb aquesta documentació he pogut valorar quins són els aprenentatges obtinguts i les actituds plasmades dels infants. En primer lloc, algunes de les actituds que van mostrar, van ser l'empatia i col·laboració. En només sentir un crit, els infants van saber que alguna cosa no anava bé. A més, sabien qui era la persona que reclamava aquest ajut. No van necessitar paraules per saber el que passava. Un altre aspecte a valorar és el sentiment de satisfacció i agraïment. Els infants de la capsa en sentir que eren «alliberats» van mirar als seus companys amb cara de satisfacció de poder respirar i d'agraïment per l'acció realitzada.

També, considero que van saber actuar davant la situació, perquè durant el matí van estar experimentant amb capses, i, per tant, sabien com obrir-la. Així doncs, amb només unes imatges, una bona observació i una interpretació real de les situacions, es pot arribar a conèixer i a avaluar als infants més petits.

Documentació 3: la imitació

La documentació mostrada conté dues imatges semblants, però diferents. Els infants estan manipulant cous-cous amb gots de cartró i estan fent transvasaments. Però, això no és tot. El primer infant, estava experimentant lliurement amb el material proposat mentre que l'altre estava jugant a una altra cosa. En un moment donat, el segon infant seu amb dos gots a la mà i es queda mirant el que fa el primer nen. Seguidament, aquest amb els dos gots de la mà, imita l'acció del seu company des d'un altre punt de l'aula. Amb les

En P. està fent transvasaments amb els gots de colors. En R., a la llunyania, veu la seva acció i la imita. Tots dos acaben fent una acció similar, però de forma diferent i única.

Tu mente interpreta el mundo de otra manera. Sientes y ves las cosas con una perspectiva única. Esto es lo que la hace tan magnífica.

Tina J. Richardson

pautes seguides d'observació i documentació dels fets, vaig comprovar diverses habilitats. En primer lloc, el primer infant després d'experimentar amb diversos materials va adonar-se que la millor manera de fer transvasaments era a partir dels dos gots. El segon infant, amb una observació pausada va descobrir com fer transvasaments sense haver de provar amb tots els materials. Ambdós aprenentatges són positius, ja que s'han adquirit de maneres diferents. És a dir, un ha après a partir de l'assaig-error i l'altre a partir de l'observació i la imitació.

Tots dos assoliments són igual de valorables i mostra les diverses formes i camins de l'aprenentatge.

Documentació 4: la cerca i l'ús de la canyeta

La D. es troba en un moment on reconeix el que porta a la boca, però està intentant utilitzar-lo. Ha provat a bufar altres canyetes d'altres colors, i aquesta és la que sembla que funcionarà, ja que els seus suc's porten la canyeta d'aquest color.

Jo no ensenyo als meus alumnes, només els proporciono les condicions en què puguin aprendre.
Albert Einstein

La imatge plasmada conté a una nena amb una canyeta a la boca. Podríem pensar que està llepant i mossegant la canyeta com podria fer amb qualsevol altre objecte. Però no. Aquesta nena ha estat experimentant amb diverses canyetes de colors fins a trobar una canyeta del mateix color que els suc's que es sol prendre. Per tant, en trobar-la, estava intentant bufar i xuclar tal com fa amb els suc's. Per arribar a aquest resultat, he estat observant i prenent notes d'ella. L'he escollit per fer aquesta documentació, seguint les mateixes pautes que en les anteriors, i més específicament,

perquè a l'aula feia moltes voltes i la mateixa acció, fins que em vaig adonar que estava buscant una canyeta amb qualitats conegudes. Així doncs, ella ja sabia el que estava fent.

A través de la documentació he avaluat els següents aspectes: la seva coneixença dels objectes quotidians (ja que buscava una canyeta en especial), l'acció de bufar i xuclar (perquè bufar sol ser una acció difícil de reproduir), i la seva paciència per buscar i trobar el que necessitava. Aquesta nena va estar uns

10-15 minuts en plena cerca fins que va trobar-la i va reclamar la meva atenció per ensenyar-me la trobada de l'objecte.

La interpretació d'aquesta imatge és veritat que té molt rere fons, ja que per poder arribar a la seva documentació, vaig haver de parlar amb les mestres per poder saber la coneixença de la canyeta marró. I l'explicació va ser l'exposada anteriorment, que l'infant bevia sucs amb les canyetes d'aquest color.

* Per visualitzar més exemples de documentacions, vegeu annex 2.

6. Discussió i conclusions

Com a discussió i conclusió, puc afirmar que els objectius principals s'han assolit i que les documentacions extretes de les instal·lacions han pogut ser avaluades.

En primer lloc, les documentacions plasmades als resultats són només un inici a l'avaluació de les instal·lacions artístiques. Vaig voler dur a terme aquest mètode, ja que havia sentit parlar de les documentacions i la meva mestra d'aula sabia del tema en concret. A més, era una forma d'avaluar l'experiència sense posar una nota o unes simples reflexions. Perquè, no es tracta de qualificar sinó d'avaluar els aspectes més importants. I això ho hem de dur a terme pels factors tant interns com externs. Per exemple les famílies. Les famílies volen saber sobre els aprenentatges i el desenvolupament dels seus infants, però moltes vegades si no hi ha una evidència, no acaben de creure's les paraules. Per aquesta raó, la documentació és una bona eina d'avaluació i d'exposició de fets. Hem d'exposar aquestes documentacions perquè, tal com he dit anteriorment, els infants es poden reconèixer i valorar la seva evolució, i les famílies poden conèixer les experiències del seu infant a l'escola i de l'escola en termes generals.

En segon lloc, els resultats de les documentacions són positius, però els comentaré de forma individual.

La documentació 1, forma part de la primera instal·lació que vaig dur a terme. Molts infants van dur a terme diverses experimentacions, però em vaig voler enfocar en aquesta manipulació per tot el que hi ha darrere. És a dir, després de conèixer a l'infant, i a la família, vaig entendre moltes coses de com era l'infant, perquè era tan nerviós, etc. Per això, quan el vaig veure tan quiet i explorant el CD amb tanta delicadesa i paciència, vaig pensar que era un bon objecte d'observació. Observar és molt important, però no ho és tot. També, hem de saber escoltar, respectar el seu temps, saber quan ens reclama, escoltar les paraules i els sons, no intimidar-lo ni treure-li el seu espai. És molt important estar present sense interferir. Així doncs, gràcies a aquesta anàlisi vaig poder fer la documentació centrant-me en els punts més rellevants. Aquests són: què feia amb el material?, per què havia triat aquest?, quin era el seu estat anímic?, que havia descobert?, entre altres. Amb les respostes sintetitzades i les fotografies escollides, vaig realitzar la primera documentació.

En la documentació 2, vaig seguir la mateixa metodologia que la 1. Primerament, vaig fer una mirada global a l'aula, i els infants a dins de la capsa són els que em van cridar l'atenció. Els vaig observar des d'una distància raonable per no interferir el joc. En un moment donat, vaig veure que alguna cosa no anava bé i que una nena va cridar. Volia apropar-me, però també volia saber que passava si cap de les mestres acudia. Ràpidament, dos companys van anar corrent a ajudar-la i vaig poder veure aquesta interacció. Va ser curiosa perquè amb els gestos ja es van fer entendre entre ells. Vaig analitzar les accions que feien i com es relacionaven per poder solucionar un problema. I gràcies a la documentació i la seva posterior avaluació vaig adonar-me de tot el que comportaven aquelles accions. En primer lloc, molts d'ells tenien germans i, per tant, aquest joc d'amagar-se i ser buscats el sabien fer des de casa. Crec que aquesta és una de les raons de per què els infants en sentir un crit sabien on buscar. També, el fet d'haver estat manipulant capsas, l'acció d'obrir i tancar, i posar coses a dins sabien com dur-la a terme. I, per tant, no van tenir dificultats en «salvar» als

infants de la capsa. Totes aquestes petites accions que anaven fent, són aprenentatges tant de l'escola com del bagatge que porten de casa. I per això, moltes vegades les interpretacions que fem no són del tot precises.

La documentació 3, també comptava amb la interacció de dos infants però de forma autònoma. Em vaig fixar en les seves manipulacions perquè eren molt semblants. Tal com he comentat prèviament, un dels infants després d'experimentar diverses vegades, va aconseguir trobar l'objecte que creia de més utilitat. El segon, es va estalviar aquest temps d'exploració d'objectes i es va dedicar a observar les accions de l'infant. Seguidament, va reproduir el que havia observat, però a la seva manera. Quan vaig començar a precisar la meua observació vaig veure que l'infant que imitava ho va fer, però amb quantitats diferents de cous-cous, amb gots d'altres colors i amb moviments adequats a la seva posició. Tots aquests factors eren petits aprenentatges involuntaris que estava adquirint l'infant. Les observacions que vaig realitzar seguien les mateixes pautes que les anteriors, però amb la diferència que em vaig fixar en dos nens i en dues accions. Com a avaluació de la documentació creada, ambdós infants van aprendre per camins diferents i adaptant l'aprenentatge a la seva manera. Aquesta flexibilitat és la que ajuda que els infants no parin d'adquirir coneixements i d'experimentar contínuament.

En la documentació 4, la imatge és clara, però s'ha de pensar. Com he explicat a la documentació, la nena no només llepava i mossegava una canyeta, sinó que havia trobat un objecte conegut a l'aula i estava reproduint el seu ús. Vaig voler observar a aquest infant, ja que, com he dit anteriorment, feia accions molt repetitives i em creaven curiositat. Gràcies a això, i amb l'ajuda de la mestra, vaig poder entendre moltes coses. Una d'elles, perquè havia agafat només aquella canyeta i d'aquest color. Amb la documentació creada, he pogut veure més clarament, que quan ens fixem en els petits detalls obtenim molta informació i descobrim coses que mai ens hauríem imaginat. Ja que molts d'aquests

descobriments estan interrelacionats amb coses del dia a dia o amb experiències viscudes. Com a avaluació de la documentació, considero que l'infant ha tingut habilitats tant per trobar i reconèixer la canyeta com per descobrir el seu ús. A més, ha tingut paciència i constància per aconseguir el que volia. Això és un dels trets de la seva personalitat i ell és molt tossuda i fins que no acaba una cosa no para.

Com a conclusió final, haig de dir que estic contenta amb els resultats que he obtingut de les documentacions i amb la finalitat de les avaluacions. Considero que he assolit els objectius principals sobre com avaluar les instal·lacions a través de la documentació i sobre les pautes a seguir. Quan parlo de pautes faig referència als ítems a tenir en compte com: observar detingudament, redactar les observacions, escoltar, estar present sense interferir, etc. Aquestes pautes han sigut una via per poder crear les documentacions. A més, l'ajuda de la mestra de l'aula per obtenir imatges o alguna informació sobre la documentació ha sigut imprescindible.

Tot i això, fent referència a les documentacions, opino que són completes, però podrien estar-ho més. És a dir, aquestes documentacions considero que són completes perquè les accions que duen a terme els infants són molt concretes i no necessiten molta explicació, si més no la necessària, perquè les imatges fan de suport. Però, ens podem trobar altres casos on la imatge o acció que volem descriure, necessiti un títol més precís per presentar la documentació, o més fotografies per mostrar un procediment. Això, ho ha de saber la persona que elabori una documentació, ja que s'adonarà del que fa falta perquè la informació sigui més entenedora. Com a opinió personal, si una documentació és clara, amb una explicació curta, però profunda, amb unes imatges entenedores i amb una oració d'algun autor que faci referència a la documentació, pot ser suficient per poder avaluar-la. Sí que és veritat, que moltes vegades un títol també dona peu a conèixer millor la intenció de l'avaluació.

Des del meu punt de vista i amb el resultat d'aquest estudi puc concloure que la documentació com a mètode d'avaluació és òptima pel desenvolupament dels infants i la col·laboració de les famílies. Amb això vull dir, que no només serveix l'avaluació per saber que hem de millorar nosaltres, els infants o la metodologia de l'aula, sinó que és una forma de mostrar a les famílies que elles també formen part de l'escola. I que les documentacions només són un tastet de tot el que són capaços de fer els infants de l'aula.

7. Referències documentals

- Bonàs, M. (2006). L'art del pintor de paisatges. Algunes reflexions entorn de la documentació. *Infància: educar de 0 a 6 anys*. 151. 24-28.
- Davoli, M. (2009). Documentar processos, recollir traces. Dins Xarxa territorial d'Educació Infantil a Catalunya. (ed.). *Documentar la vida dels infants a l'escola*. (3^a ed., p. 13-22). Associació de mestres de Rosa Sensat.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'educació. (2015). *Orientacions per a l'avaluació, educació infantil, primer cicle*.
<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/curriculum/orientacions-avaluacio-infantil-1cicle.pdf>
- Hernández, R. (2014). Definiciones de los enfoques cuantitativo y cualitativo, sus similitudes y diferencias. Dins Hernandez, R.(ed.). *Metodología de la investigación*.(6a ed., 1-21). Mc Graw Hill Education.
<https://drive.google.com/file/d/0B7fKI4RAT39QeHNzTGh0N19SME0/view?resourcekey=0-Tg3V3qROROH0Aw4maw5dDQ>
- Hoyuelos, A. (2007). Documentació com a narració i argumentació (*). *Guix d'Infantil. Identitat i autonomia 0-6*. (39). 5-9.
- Hoyuelos, A. (2012). Les imatges fotogràfiques com a documentació narrativa. *In-fàn-ci-a. Educar 0-6*. (188). 7-15.
- Silvente, J. (2019). *La observación y documentación como herramientas de evaluación*. Veure, pensar, sentir.

8. Annexos

Annex 1: Resum de la unitat didàctica del pràcticum 2.

Les propostes presentades a les fitxes d'activitat i a la unitat didàctica, forma part de la metodologia de les instal·lacions. Aquestes instal·lacions han sigut creades seguint les orientacions de Javier Abad i Veà Vecchi. Cada instal·lació tenia uns objectius i una temàtica concreta per poder fer de les propostes una nova eina d'aprenentatge. A continuació, exposaré l'experiència viscuda amb cada activitat, explicant com l'havia plantejat i com ha sorgit en realitat.

La **primera instal·lació** estava pensada per treballar la llum i la foscor a l'aula, amb materials que tenien llum pròpia com les llumetes LED i amb objectes que brillessin a la foscor. En primer lloc, tal com vaig plasmar a la fitxa d'activitat, vaig buidar la classe dels estímuls innecessaris i vaig reorganitzar els mobles. A més, vaig tapar les finestres amb teles fosques, ja que a

Imatge 1: Instal·lació llum i foscor

l'aula no hi ha persianes. Després, vaig col·locar tots els materials tal com sortien a l'esbós, però les teles de terra, en comptes d'enroscar-les les vaig doblegar de forma rectangular, i vaig afegir cintes de color rosa fluorescent a sobre. Aquestes cintes les vaig usar, perquè em vaig adaptar una mica al material que disposava l'escola. A l'esbós vaig posar només les teles a terra, però com l'escola tenia cintes fluorescentes, i teles grogues hi havia molt poques, vaig pensar que seria una bona opció.

Pel que fa al procediment de l'activitat, vaig fer seure als infants al «hall» i els vaig explicar el que es trobarien a l'aula de forma indirecta per facilitar el factor sorpresa. Seguidament, vaig obrir la porta i vaig deixar que entressin. Van entrar ràpidament, però de forma curiosa, observant els nous materials existents i recordant els que no hi eren. Els infants més moguts van anar a buscar les pilotes

de colors, les quals tiraven o recollien per tal de tenir moltes a les mans. Els més tranquils van anar pels CD's, els quals recollien i feien torres o els hi feien la volta per veure la part que no brilla i buscar de semblants.

Quan vaig crear la proposta, em vaig imaginar com podrien actuar els infants davant els materials proporcionats, per poder pensar el que afegir i el que no, per tal d'adaptar-me a les seves necessitats. És veritat, que tenia unes expectatives una mica diferents del que va sorgir, però això em va fer tenir altres punts de vista. En primer lloc, no m'esperava que els infants no toquessin les llumetes, ja que estaven a terra i brillaven i, a més, era un material que podria cridar l'atenció. I el que van fer els infants, va ser mirar-se les llums de prop, i només un d'ells va tocar-les amb un dit. En relació amb les teles, vaig adonar-me que si no les desplegàvem les mestres, no les manipulaven. Les cintes i les pilotes sí que van donar molt de joc, i els CD's, els usaven per mirar-se, i alguns els posaven a sota de les llumetes per veure el reflex de les llums. Les polseres penjades del sostre les van utilitzar per estirar-les i ficar-se-les a la boca tal com tenia previst. També, vaig veure com feien accions molt repetitives com llençar les pilotes i anar-les a buscar, o ficar-les per dins de les barres del llit o estirar la goma d'on penjaven les polseres per veure fins on arriba, etc. Amb l'ajuda de la mestra, van fer cucut amb les teles, ja que li reclamaven aquest joc. I més, tard ho van començar a fer entre ells. Al principi, tal com he dit anteriorment, va ser serè, ja que els infants van anar manipulant els materials a poc a poc. Però, més tard, va pujar la intensitat de l'activitat i els infants van començar a prendre's els objectes entre ells i a llençar alguns materials per tot arreu. Per aquesta raó vam decidir parar i fer una altra activitat més relaxada. L'activitat va durar uns 40 minuts aproximadament, i en acabar, vam explicar un conte per rebaixar aquesta excitació.

Per poder dur a terme la documentació, vaig fer fotografies i vídeos des del començament fins al final de la proposta, amb la col·laboració de la mestra.

La instal·lació és una proposta molt lliure, però amb alguns objectius concrets que en aquest cas s'han complert, ja que els infants han reconegut els objectes, han sabut comunicar tant amb gestos com amb petites paraules les seves adquisicions, i han sabut identificar on hi havia llum, entre altres.

Imatge 2: Instal·lació del buf

La **segona instal·lació** estava creada per treballar el buf i els materials lleugers. En primer lloc, tal com apareix a la fitxa d'activitat i a l'explicació anterior, vaig remodelar l'aula per extreure els mobles i els estímuls innecessaris. Seguidament, vaig col·locar els globus, les canyetes de cartró, les teles i els cercols amb les cintes, tal com l'esbós. No vaig fer cap canvi ni de material ni d'ubicació. Abans d'entrar, vaig dur a terme la mateixa metodologia que la primera instal·lació, vaig explicar al «hall» el que faríem i ens trobaríem a l'aula sense donar massa detalls. Després, vaig obrir la porta i van entrar corrents, ja que van veure els globus al centre de la instal·lació. Amb aquesta instal·lació, l'única preocupació que tenia és que els infants s'espantessin o tinguessin por de l'explotació dels globus. Però, vaig adonar-me que els hi feia gràcia i tot. En el moment de l'entrada, tots van anar a agafar globus per llençar-los o per apropiars'ls. I quan un infant va explotar un globus amb les mans, tots van començar a riure i a intentar fer el mateix. El que em va sorprendre va ser que quan explotava un globus, l'infant responsable recollia les restes de globus del terra i ens les donaven a les mestres. Això, va ser d'iniciativa pròpia, ja que cap mestra va dir que ho recollissin al moment. També, els vaig avisar que si explotaven tots els globus, es quedarien sense cap globus per poder jugar. Però, com que veia que ho continuaven fent, no vaig dir res més, perquè la qüestió era que exploressin. En el moment que només quedaven dos globus, alguns infants van començar a protegir-los per evitar que els altres els explotessin. Quan ja no quedaven globus,

excepte el protegit, els infants van encuriosir-se pels altres materials. I, per tant, van començar a jugar de nou i a descobrir noves accions. Com per exemple: agafar les canyetes i apilonar-les, posar una canyeta a la boca per fer l'acció de xuclar, buscar les canyetes que eren iguals, estirar i posar-se al cap les cintes que penjaven dels cercols, etc. Cada acció formava part d'un nou descobriment o de la representació de la realitat a partir dels materials coneguts i desconeguts. Quan van desaparèixer tots els globus i els infants van manipular tots els objectes restants, l'aula va començar a pujar de to. Així doncs, vaig demanar que recollissin tots els materials, per així poder explicar un conte i rebaixar l'excitació dels infants. Tots van recollir les canyetes del terra i els pocs trossos de globus que quedaven, i van anar seient a la zona on expliquem contes normalment.

La proposta va tenir una durada d'uns 50 minuts, i per recollir informació per la documentació vaig seguir els mateixos passos que l'activitat anterior.

La **tercera instal·lació** la vaig voler enfocar en la temàtica de material inespecífic i monocromàtic per veure si el fet de no haver-hi colors vius afectava l'experimentació dels infants i al seu interès. Primerament, tal com les altres instal·lacions, vaig buidar els mobles i estímuls innecessaris i vaig col·locar els materials de la instal·lació. Aquest cop, vaig posar les fulles i els

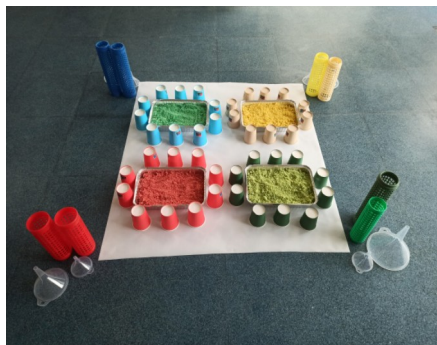
Imatge 3: Instal·lació de material inespecífic i monocromàtic

tubs de cartró tal com a l'esbós, però les caps es van col·locar a terra de forma plana, les vaig posar amb volum, una a sobre de l'altra, perquè la instal·lació fos més vistosa. Seguidament, vaig realitzar el mateix mètode que les altres propostes, on vaig fer seure als infants i els hi vaig explicar molt breument (ja que volia saber si recordaven el que vam fer ahir) el que es trobarien aquest cop. A continuació, vaig obrir la porta i el primer que van fer va ser tirar-se a sobre de les caps per fer-les caure. Després, van obrir les caps per observar si hi havia alguna cosa a dins d'elles, i veient que no, van ficar-se a dins uns quants.

Els que no hi cabien es van quedar a fora per tancar les pestanyes de les capsas i amagar als infants de dins. Amb les fulles, van omplir caixes, van agafar grapats i les van tirar amunt, i amb els tubs van fer ordenacions, encaixos i van utilitzar-los per mirar entre ells, ficar les mans o cantar. És veritat, que jo descriuria aquesta instal·lació, com una instal·lació bomba, ja que hi ha molta emoció en pocs segons. Jo pensava que es cansarien més ràpidament del que tenia pensat, però van anar trobant petits jocs amb els materials i es van entretenir. Tot i això, l'activitat va durar menys temps que les altres, aproximadament uns 30 minuts, perquè estaven tan excitats que no es centraven per recollir. Per aquesta raó, vam decidir fer-ho la mestra i jo en un moment quan van sortir al pati.

Per poder fer la documentació, vaig continuar fent vídeos i fotografies com a les altres propostes.

En la **quarta i última instal·lació**, vaig voler afegir algun tipus d'aliment sòlid per manipular i experimentar. També, vaig intentar que fos més acolorida que l'anterior. Per tant, tal com les propostes prèvies, vaig buidar l'aula dels materials i

Imatge 4: Instal·lació amb aliment sòlid

mobles innecessaris i vaig afegir els objectes de la instal·lació. En aquest cas, vaig seguir l'ordre de l'esbós, però el cous-cous el vaig posar en safates i no a terra com tenia plantejat, i els tubs transparents els vaig canviar per tubs de colors (dels mateixos que el cous-cous). En la presentació de la instal·lació, vaig seguir el mateix mètode que les altres, però vaig ser molt breu per

poder sorprendre'ls. Aquest cop, els infants van entrar més tranquils que els dies anteriors. A més, pensava que la primera acció que durien a terme seria llençar el cous-cous de les safates per terra, però no va ser així. Això va succeir més tard. Una de les primeres accions va ser tocar l'aliment de forma curiosa i després manipular-lo amb els gots i els embuts. Pocs infants van usar l'embut per passar el cous-cous. Els gots els van fer servir per omplir-los, per reunir els que eren del

mateix color, per fer torres o simplement per portar-los a les mans i cridar a dins del got. Un dels infants es va treure els mitjons, i va caminar per sobre del cous-cous per experimentar amb els peus. Em va semblar una bona manera de provar altres sensacions. Tal com he dit abans, en un moment donat, un dels infants va agafar la safata i va llençar el cous-cous per terra. El vam avisar per evitar que les llencés totes, ja que alguns infants estaven manipulant el cous-cous des de dins de les safates. Finalment, les safates van ser buidades però a dins del paper blanc, i per seguir omplint gots i embuts, per tant, jo no vaig voler intervenir.

L'activitat va sortir bé, i els infants van gaudir de forma relaxada. No sé si va ser perquè els infants més nerviosos van posar-se a interactuar amb la instal·lació tranquil·lament i ho van contagiar als altres, o perquè el mateix material convidava a fer accions a terra, i, per tant, estaven la majoria asseguts i experimentant individualment. En acabar, els infants van recollir els gots, els embuts i els tubs, i jo amb una pala vaig recollir el cous-cous per poder tornar-lo a usar.

Annex 2: Altres exemples de documentació.

En R. ha fet una obra d'art a la finestra, però l'ha de treure, ja que segons les instruccions de l'activitat, s'ha de pintar el paper. En R. agafa una tovallola i ho treu sense problemes.

Los errores más pequeños son siempre los mejores.

Molière

L'A. ha tingut un episodi de frustració. La G. escolta els plors i es dirigeix al llit on estava ella. Seu al costat i li fa carícies per intentar calmar-la.

Siembra en los niños ideas buenas aunque no las entiendan... Los años se encargarán de descifrarlas en su entendimiento y de hacerlas florecer en su corazón.

Maria Montessori

En J. es treu la sabata i no sap com tornar-se-la a posar. Em demana ajuda i li dic que ho intenti ell sol. Ho torna a provar, i la D. com veu que té problemes, li agafa la sabata, el mira buscant la seva aprovació i l'ajuda a posar-se-la.

Entre tots dos ho aconsegueixen.

La nostra recompensa es troba en l'esforç i no en el resultat. Un esforç total és una victòria completa.

Mahatma Gandhi

En B. ha decidit que es vol rentar ell sol les mans, seguint tots els passos necessaris. Porta temps aprenent la rutina de rentar mans, i avui ha volgut fer-ho tot sol sense demanar ajuda.

El que aprende y aprende y no practica lo que sabe, es como el que ara y ara y no siembra.

Platón